

متن پرسش

بسم الله الرحمن الرحيم با عرض سلام و ادب خدمت استاد بزرگوار: در رابطه با یکی از موضوعات بعد از مطالعاتی و تأملاتی، یک جمع بندی مختصری خدمت تان عرضه می داریم، امید است نکات لازم در این رابطه را از ما دریغ ندارید و چنانچه صلاح ندانستید بر روی سایت قرار ندهید و خصوصی برایم ارسال نمایید: « قاعده ای هست به نام تشکیک. از طرفی می گویند انسانیت یا آدمیت یک مقوله مشکک است. یعنی دارای شدت و ضعف است. خب اگر اینگونه است و عین الانسان چهارده معصوم هستند، پس یقیناً انسان هایی در ذیل انسانیت معصومین باید در حاق هستی و در عالم وجود حضور داشته باشند. و همان طور که ما بعد از تعقل در مورد جایگاه عین الانسان و معصومین در هستی، در بیرون به دنبال مصادیق خارجی عین الانسان می گردیم و آن ها را می یابیم، طبق همان قاعده، باید بعد از تعقل در وجود چنین انسان هایی در غیب عالم، به دنبال مصادیق خارجی چنین انسان هایی هم که در ذیل عین الانسان هستند هم بگردیم و پیدا کنیم. حالا در همین رابطه روایاتی هست که خود معصومین به ما کمک کرده اند تا ما به چنین انسان هایی نظر کنیم. مثلاً فرمودند: فی کل قرن عدول... یا فرمودند: انهم حجتی علیکم... یا فرموده اند: ان العبد اذا اختاره الله فی امور عباده شرح صدره... اگر به این روایات با نگاه «وجودی» نظر کنیم و نه با نگاه کانتی - دکارتی، به این معنا که امام معصوم که گوینده ی چنین روایاتی است، چون در درجه وجودی و مرتبه ی بالاتری از چنین انسان هایی قرار دارد و انسان هایی که در مرتبه ی بعدی هستند تجلی وجود معصومین هستند، پس این نوع روایات گزارشی از وضع خارجی و سنت ثابتی است که در عالم هستی هست، که امامان دارند به ما از چنین وجودات متعالی ای خبر می دهند، متوجه جایگاه وجودی چنین انسان هایی در ذیل معصومین می شویم. البته این بدین معنا نیست که ما این چنین انسان هایی را با معصومین مقایسه کنیم، هرگز، چون فرمودند: «لا یقاس بآل محمد احدا... احدی را با آل محمد صلوات الله علیهم اجمعین قیاس نکنید» و همان طور که امامان که اولین تجلی حضرت حق هستند را با اینکه تمام کمالات حق را به نازله دارند با خدا مقایسه نمی کنیم، این انسان هایی را هم که اولین تجلی از عین الانسان هستند را هم با معصومین مقایسه نمی کنیم. و شاید فاصله اینها از معصومین به اندازه فاصله معصومین تا خدا باشد.» البته این پایان تفکر بر روی این موضوعات نیست. ببخشید که مصدع وقت شریف تان شدم. یا حق.

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: در هر حال وقتی حقیقت انسان یعنی انسانیت، تشکیکی باشد و هر مقوله به تشکیکی وجه تامی برایش محقق باشد؛ وجوه نازله در ذیل آن در میان خواهد بود و آن مراتب نازلهی انسانیت نیز در جای خود ارزش دارد. البته این غیر از وجهی است که در آیاتی مثل آیهی ۱۱۳ سورهی نساء مطرح است که به رسول خود به جهت کاری که بر عهده‌اش گذاشته، می‌فرماید: اگر فضل و رحمت الهی نبود نقشه‌های دشمنان تو را گمراه می‌کرد. ذیل رسول خدا «صلوات‌الله‌علیه‌وآله» هر زعیمی که در راستای تحقق نظام اسلامی عمل کند از آن توفیقات خاص جهت امورات مردم برخوردار خواهد بود و مردم اگر به آن زعیم اعتماد کنند از رحمت خدا جهت زندگی اجتماعی و فردی بهره‌مند خواهند شد. موفق باشید